

SZABOLCS

Főszerkesztő: Dr. KOMJÁTHY KÁZMÉR.

TARSA DALMI HETILAP.

Felölős szerkesztő: SZALAY BÉLA.

ELŐFIZETÉS ÁRA: EGÉSZ ÉVRE 3 KORONA. EGYES SZÁM ÁRA 16 FILLÉR — MEGJELNIK MINDEN SZOMBATON. — HIRDETÉSEK NÉGYZETENTYELMETERE 5 FILLÉR; TÖBBSZÖRI KÖZLÉSNEK ÁRENGEDMÉNY.

Valaki sir a faluban . . .

Messze, ... valahol egy hangtalan tanyán, ... egy beteg életű faluban, gödrös országút mellett, fagyott pocsolya partján düledező viskóban, régóta megrepedezett háztalpai között duhaj, sivitó táncot jár a szél, — bent, a nyitott tűzhelytől füstös konyhaszoba-lakásban csendesén sirdogál egy szép arcú paraszt fiucska. Kint csontkeményre fagyasztott mindent a hideg, bent is csak inkább Isten ójja a megfagyástól ezt az ember-csemetét.

Az anyja, korán elaszott képű, tiszta, szelid nézésű asszony, tehetetlen fájdalommal néz rá a gyermekére.

„Nincsen kenyerünk . . . kis fiam! . . . . . tegnap este az utolsó darabot is neked adtam . . . . . de ne sirj . . . . . mindjárt átmegek a szomszéd Bora nénihez . . . . . majd ad tán csak egy darabot . . . . .” mondja a mezitlábás, rongyaiban félmeztelenül didergő gyermekének az anyja.

Ennél megdöbbenőbb nyomorúság nincs ma Magyarországon. Egyenesen

belemarkol a tiszta lelki ember szívébe ez a futó, pillanatnyi életkép, amelynek ezer meg ezer pandánja van ma az országban. El sem akartam hinni, amikor a napokban egy vidéki ember közölte velem ennek az anyának és a fiának kiáltó életkálváriáját.

Ti városi emberek! . . . . . nem mozdul-e meg olykor valami érzés a szívetekben, ha ekkora nincstelenségről hallotok? — Fel tudjátok-e fogni, mekkora arányú fájdalom az egy pogányul elhagyott anya érzéseiben, amikor az éhség fájdalmától siró engyermekének még egy darabka kenyeret sem tud adni? . . .

A magyar falvak szegényügye lihetetlenül el van hanyagolva s a falun élő abszolút koldusok kiáltó nyomoráról csak azért nem tudnak sokan a városi emberek közül, mert nem hat el ide a fájdalomuk teljajdulása.

A legtöbb magyar nagyobb városban működnek már jótékony egyesületek. Most nem adunk helyet itt a kritikának, hogy hogyan működnek. Teljesítik-e a félre nem magyarázható kötelességeiket.

Csak fel akarjuk hívni a városi jótékony egyesületek tagjait arra, hogy nézzenek ki olykor a faluk, a tanyák koldus páriái közé. A városi nyomor soha sem lehet olyan nyomasztó, mint a falué. Annyira elhagyatott soha sem lehet a város szegénye, mint a falujé.

A magyar falvak véres, vergődő nyomorúságának enyhítése a jobb módban élő, városi lakosság kötelessége és a legértékesebb műveltség az, amelynek van érzéke az idegen, a falusi ember fájó szenvedéseinek meglátására, meghallására. Egy társadalomnak nem lehet nagyobb szégyene, mintha a tiszta lelki envéreit pusztulni hagyja a kenyér hiánya miatt.

Ti jótékonykodó asszonyok! . . . . . leányok! . . . . . nézzetek ki a fagyott tél vigasztalanságában, a pusztító éhség fájdalmai között vergődő magyar véreitek közé, és emeljétek fel magatokhoz résztvevő érzéssel ezeket a tiszta lelki falusi lázárokat, akiknek hálás könnyei lesz a ti legszebb gyöngy-éketek.

Lélek-panaszok ariája.*

Mélylátású esztétikusok gyakran foglalkoznak azzal a kérdéssel, micsoda szerepe van az emberi lélek legrejtettebb érzéseinek, nevezetesen a magába boruló, magának panaszoló titkolt lélek-fájdalmaknak a — művészetben! A borongó érzésekkel született, talfimmodott idegéletű embereknek a lélek fájdalomnak finom rezonanciáit nem mindig valamely kívülről ható érzés hozza mozgásba. Elég ezeknél a mély melankóliára hajló lelkeknek a pusztán egy gondolatnak az enyhe érzésében való felébredése, amely valamilyen szomorú esemény emlékét takarja. Még néha egy váratlanul jövő rapszodikus zenei akkord, vagy néhány szívbelopódozó emberi hang, hogy hirtelen köny szökjék a szemükbe, ami azt igazolja, hogy a lelkek a legkisebb fájdalomérzésre is inklinálódnak.

* Ezt a cikket a szerző engedelmével a „Pesti Napló”-ból vettük át.

Ezek a csupaézés emberek többnyire a mostoha Észak szülőttei s az ujkor északi íróinak műveiben elég sűrűen előfordulnak. Strindberg-nek, Ibsen-nek, Nemirovicsnak munkáiban számos ilyen érzés-gazdag embertípusokra akadunk, akik korántsem az írók fantáziájában születnek, hanem eleven alakjai az élet valóságának.

Ezzel a tultengő érzékenységgel különben a hivatásos, a született íróknak legnagyobb része is meg van áldva (ők maguk szerint — meg vannak verve!) és ennek a lélekéleti jelenségnek számtalan apróbb-nagyobb példáit találjuk meg náluk. A számtalan esetek közül megemlítem a híres olasz írónak: Gabriel D'Annunzionak egy auto-szugesztív esetét, amely a következőképp történt: A nagy író, az írói élet legnagyobb sikereinek idejében, egy alkalommal vendégségül látta egyik legősintébb barátja: Ch . . . marchese. Ő, a házigazda erre az alkalomra pazarul feldiszipette a termet élő virágokkal,

amiket D'Annunzio akkoriban különösen szeretett. Az estélyen egy jóhírű zenekart is felléptetett a gróf és meghagyta nekik, hogy főképpen azokat az általa összeállított darabokat játsszák, amelyekről tudta a házigazda, hogy az írónak legkedvesebb zenedarabjai. Az előadás már javába folyt, a költőt mindenki ünnepelte (akkor voltak a „La Nave”-nak Itáliaszerte hangos sikerei a római Teatro Argentinában) és még egy nagy öröm várt D'Annunzióra. Az nevezetesen, hogy erre az estélyre titokban meghívott a gróf egy gyönyörű milánói leányt is, akiről megtudta, hogy az író igen meleg érzésekkel viseltetik iránta s az időben őt tartotta a legujabb muzsájának. (Ez időben már erősen kihülőben volt a híres Eleonora Duse-val hosszú időn át folytatott meghitt szerelmi élete.)

A gyönyörű leánynak váratlan lenése az estélyen egészen fre . . . . . író s látszott rajta, hogy m

ŐSZI FÉRFI DIVAT UJDONSÁGOK

kalapok, cipők, nyakkendők, ingek, keztük stb. nagy választékban

Herpay Ernő férfi divat üzletében Nyiregyházán, Zrinyi

Karácsonyra legalkalmasabb ajándék tárgyak kap

CSÁTHY FERENCZ KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDŐ
DEBRECEN, Piac-utca

Arjegyzék iugyen és bérmentve.

Lapunk kapható: Kiss T. Emma, Hirschler Mór és Rottaridesz Istvánné tőzsdéjében.

Mai számunk 10 o

Bucsuszó.

A Szabolcs olvasóközönségé bizonyára meglepetéssel vesz tudomást arról, hogy lapunkat beszüntetjük. Keserű érzést váltana ez ki belőlünk, ha a becsületes oka az lenne, hogy nem voltunk képesek az olvasóközönség bizalmát és támogatását kiérdemelni. De ez-uttal nem ez az eset forog fenn. Olvasóközönségünk törekvéseinket megértve, pártfogásába vette lapunkat s különösen az utóbbi időben ez a pártfogás fokozottabb mértékben nyilvánult meg. Köszönetet mondunk ezért a nemes pártfogásért mindazoknak, akik a közérdek szempontjából elének állított cél elérésében bármiként is támogattak.

Lapunk beszüntetésének egyedüli oka az, hogy biztos tudomásunk van egy új, hetenként kétszer megjelenő lap megindításáról, amely lap vezetőségének és szerkesztőségének személyeit tekintve a legteljesebb garanciát nyújtja arra nézve, hogy az új lap a közérdek szempontjából folytatott munkásságunkat nemhogy pótolja, de azt sokszorosán felülfogja haladni. Ilyen körülmények között még külön a Szabolcsra is a közérdek szempontjából szükség nem lett volna. Az új lap vezetőségével tehát kerestük és megtaláltuk a „Szabolcs” megszüntetésére s illetve beolvastására vonatkozólag a megegyezést, amely megegyezés eredménye az, hogy az új lap a „Szabolcs” előfizetőit és hirdetőit átveszi s 1912 év végéig a lapot minden külön fizetés nélkül összes előfizetőinknek megküldi.

Kérjük olvasóközönségünket, hogy az új lapot fogadja szívesen s abban a reményben, hogy az új lap minden igényt, vármegyénk és Nyiregyháza város társadalmának minden közérdekből folyó kívánságát s bizonyára várakozását is ki fogja elégíteni, tisztelettel vagyunk

Nyiregyházán, 1912 december 7-én.

A „Szabolcs” szerkesztősége.

Szabolcs-Polgár fejlődése.

Ha az ember a világra jön, pólyába takarják és anyatejen él. Aztán felkerül a gyerekcipő, később a palatábla, az egyvonalu irka, meg azután a műveltség anyagának innen is, onnan is egy-egy quantuma, míg a kezébe szerez egy diplomát. Szóval csak kocogva lehet a diplomáig jutni, de ma még nem elég a diploma. Egyéni tudás, hajlam, diploma, a mai protekcióval szaturált világban csak magas összeköttetések útján kerülhet csak valamelyes pozícióba is. Összeköttetés, protekció, nélkül a legeminensebb diploma is csak pakolópapiros marad, a legszébb tehetség is Lethe vizébe merül, vagy a kávéházak asztalainál posványosodik el az elkéseredett, zöldre vergődni nem képes existenciák abszirtjei mellett.

Ilyen lassu a községek fejlődése is. Itt is összeköttetés, protekció kell. Jó képviselő (értsd: kormánypárti), egy-egy politikusrófordos ur, kortes szolgálatokért kedvelt nyugalmazott mondjuk: főispán stb. stb. mind az ilyenek befolyása olyan sok előnyt szerezhet egy-egy községnek, amiért ezek híján hetven küldöttséget meneszthet a micriszterhez és összesen száznegyven órát várhat az államtitkár előszobájában. Sokat számít azután, ha valaki magasabb családból származik, vagy alacsony sorban születik. Épigy a községek fejlődésének is számottevő tényező a földrajzi helyzet. Ha valamely község ipari, kereskedelmi gócpont mellett fekszik, természetet, hogy sokkal hamarabb és könnyen kekelődhetik a kultúrába, mint egy olyan község, amely távol a

városoktól, iparilag kereskedelmileg magára hagyatva, gazdasági mizériáival küzködve csak nagynehezen juthat a messze fekvő városok kulturájához. Ilyen helyen csak éber szemű, a község és a közviszonyok belső életébe, — szívébe bepillantani tudó, ügyes vezetőkkel lehet fejlődést elképzelni, különösen akkor, amidőn a városokkal való összeköttetésük is oly silány.

Ez a helyzet áll elő Szabolcsvármegye egyik leghatalmasabb községénél, Polgárnál is.

Szabolcsvármegye csücskén, beékelve Hajdu és Borsodvármegyékbe, elzárva a nagyvilágtól, a Tisza szeszélyes hullámaival, a székvárosától messze, — ahová egy igazán a végtelenségig álmosító vicinális dőcög, — várja a szebb idők jövetelét, amikor majd határához, lakosainak számához mért kultúrával emelkedhetik az öt megillető kulturhelyek közé. A vármegye igazán olyan cinizmussal nézte, — kivéve az utóbbi néhány, esztendő, — ennek a nagy községének a vajudását, akárcsak Néro Róma lángjait. Nem kutatom az okokat, — amelyek kicsinyesek és sajnos, ha jól gondolom, felekezeti, — azért sem, mert az újabb idők vezér-emberei ugylátszik méltányosabban tudnak gondolkodni, és felül tudnak emelkedni kicsinyes szempontokon. Tovább folytatom, Polgár község fejlődéséről akarván szólni, viszonyaink ecsetelését.

Gazdasági helyzete gyenge vasúti hálózata miatt egyrészt, másrészt mizerabilis utviszonyai folytán igen nehéz. Ipara, kereskedelme gyermekcipőben jár, hiszen fejlődés ilyen irányban rossz közlekedési viszonyok

örömében. Tényleg, ezen az estélyen D'Annunzio — mint mondani szokták — önmagát multa felül a szelleme csillogásában és még soha őt olyan meglegedettnek és vidámnak nem látták a körülötte élők, mint ezen az estén.

A mikor a legjavában tombolt a jókedv, egyszerre csak D'Annunzio eltűnt a társaságból. Hiába keresték a barátai, egy órán át sem akadtak rá. Már azt hitték, hogy bejelentés nélkül eltűnt, amikor a házigazda végre ráakadt az óriási kastély-park végén egy rózsafasban, ahol az író mély sóhajok közt — könyezett. A gróf az első pillanatban nem is tudott mit szólni neki, annyira meglepődött a barátja hirtelen hangulatváltozásán. De aztán mégis megkérdezte tőle, hogy mi bántja, amire D'Annunzio elegikusan válaszolta:

— Ebben a nagy örömben, amelyet te mesteri ötletességgel szereztél nekem, az én hirtelen az jutott az eszembe, hogy a nagy fájdalom érne engemet, ha én lennék (a milánói leánynak) a hangneme hallanám! — pedig esküszöm, hogy én még egy ölelést sem kaptam tőle. — Amire a gróf elnevette magát és azt mondta: D'Annunziót

a szalonjaiba. Hát ezt az esetet csak az írói lélek tultengő érzékenységének illusztrálásául irtam ide.

Az emberi érzések ilyen mély szántásának példáit a valamennyiünk lelkéhez legközvetlenebbül ható művészetben, az — ének-és zeneművészetben találjuk meg. Ki ne emlékeznék hosszú ideig például a Mascagni „Parasztbecsület”-ében a csalódott lelkű Mária gyönyörű templomi jelenetére, amelyben egy fájdalomban vergődő léleknek hatalmas rapszodiája cseng, eseng, sir, síkolt, tobzódik felénk.

De a lélek-fájdalomnak legnagyobb-szerű megnyilatkozása főképpen az egyházi zeneművekben van meg. A római Szent Péter-székesegyház hatalmas kupolatermében a nagyheti ájtatosságok között minden évben megrázó erővel szólnak hozzánk Palestrina világhírű jeremiáái és számtalan zokogásba borult hívő lelket lehet ott ilyenkor látni, akiknek lelkében viharzik Palestrina halhatatlan mesterművének mély, lélekszántó ária-sorozata.

A ma élő olasz egyházi és világi zeneszerzők között egyik legismertebb mester Lorenzo Perosi, aki csak nem régen fejezte be egyik legbrilliansabb művét, a „Vesper-

tina oratio”-t. Ebben is egész sor szebbnél-szebb és a hallgató érzéseit uraló mélymelódia van, tele a finom érzékenységgel individuális lelkek könyező panaszaival.

De valamennyi ilyen zsánerű művészi munkában talán a leggazdagabb lélek-intonációk szólnak hozzánk a híres spanyol szerzőnek: Rosarionak „Lamentos de las Animas”-ából, amelyben a megsebzett hívő emberi léleknek valami csodálatosan gazdag érzelm-forrásából buzognak fel hozzánk a legmegejtőbb motívumai az emberi lélek finoman elrejtett panaszainak.

Ezek mellett a mély szomorúság-érzetet keltő művek mellett egészen más érzelműből, a hazátlanság borongó érzéséből fakadtak a nagy lengyel költőnek: Chopinnek lelkében az ő rendkívül finom-csillogású szonátái, amik mellett már mindnyájan annyiszor merültünk el az ő finom lélekpanaszainak hangjai mellett. Chopin hazafias zenekölteményeihez, — amelyek mellett ma is az egész művelt lengyel társadalom talál vágyakozó biztositást egy boldogabb nemzeti jövőbe vetett bizodalomban — legközelebb állanak a mi magyar zene-termékeink közül a csodaszép kurucdalaink, amiknek melódiáiból, nekünk magyaroknak, a gyönyörű fel-

melichár „Unicum-Drill“ vetőgépek, a világhírű Bächer-lámos tárcsás boronák, a combinált soros műtrágyavető- (a vet, sorba trágyáz.)

31-52-48

Kizárólagos raktára:

Sándornál Debrecen,

Piac-utca 43. szám, a Dréher mellett, Bächer—Melichár gépgyárának fióktelepe.

mellett el sem képzelhető. Ahol pedig ipari s kereskedelmi óskor van, ott a lakosság téli keresete zérus. Ez az oka egyrészt, hogy lakosságunk szintisza magyar faja olyan ijesztő arányban rabja a kivándorlásnak. (Oka természetesen az az anyagi gyarapodás is, amit Amerika nyújt.)

Ezek azok a mizériák, amelyek Polgár nagyközség fejlődésének kerékkötői.

Ezeket a bajokat megszüntetendő, igazán agilis, a közért élni és dolgozni tudó emberekre van szükség. Nincsenek kortes szolgálataink, amelyeket jutalmazhatnának. Csak a saját erőnk, a vezető tényezők igazságos belátása és szociális érzéke segíthet bajainkon.

*

Megemlítem itt kuriozumképen, de nem ok nélkül Polgár község „macskaszemű” főbíróját. Igénytelen kis parasztember. Ugy hívják, hogy Molnár József. Ha grófnak született volna, bizonyára ott elnökölné majd az összehívandó berlini konferencián, mint vezér diplomata. Mindent meglát s minden helyzetet felismer, amit kiaknázhat, községe felvirágoztatása érdekében. Bámulatossá energiával, diplomatának sok ügyességgel képes megszerezni olyan dolgokat, amik községük haladásának tényezői lesznek. Ilyen emberekre volna szüksége minden mozogni akaró községnek. Igazán nagy része van Polgár község fejlődésének előmozdításában ennek az igénytelen kis falusi bírónak. Ezért tartottam érdemesnek ideiktatni ezeket a sorokat. Ime egypár év alatt elért vagy elérendő eredmények: Utviszonyaink emelkedése kilátásban a Tiszahid s vasút Miskolc—Polgár—Debrecen közt, ami természetesen óriási horderejű intézmény lesz ipari, keres-

lángolással megindult, de mély bánatba borult egész Rákóczi-kori történeti emlékeinek el nem mosódó rezignációja szól hozzánk. Mennyi finom gyöngyszeme van meg ezekben az akkordokban a busuló, könyező magyar hazafiak mély lélekpanaszainak. Ez a mai érzés-szegény, cinikus világ meg sem érti azokat a művészi értékeket, amelyek ezekben a dalokban vannak megörökítve

A lélekfájdalmakból szövődő zeneművészetnek egy nagyszerű emléke maradt reánk az ókor görög mitológiájából. Ez az elhalt feleségét visszasíró Orfeusnak megejtő éneke és lantjátéka az Erebosban, amint Eürydikéjét esengő szóval keresi a földalatti világ vizeinek partjain. A gazdag érzelmű ókori görögök zenekultuszában Orfeusnak ez a lélekpanasza chef d'oeuvre-ja volt az ő zenéjüknek.

Általában megállapítható, hogy a lélekpanaszoknak nemcsak az ének és zeneművészetben, hanem az írás művészetében is klasszikus jelentősége van, amelyről a világirodalomnak számtalan kiváló munkája tanuskodik. De ez nem tartozván szorosan ennek az írásnak céljához, arról egy más feladattal kapcsolatban fogok még szólni.

Enyedy Barnabás.

kedelmi és gazdasági viszonyainra. Dohány-beváltó hivatal 1913-ban s legújabbban a Háziipari Szövetkezet által felállítandó Fűzfahántó-fehéritő és feldolgozó gyár, amely négy-ötszáz munkáskeznek fog adni téli keresetet, ami a kivándorlást fogja csökkenteni. A szegény ember nyári keresete ugyanis elfogyott télen s tavasszal a kiürült kamara mellett hamar rászánták magukat a kivándorlásra napszámosaink.

Ezen az állapoton segít a fűzfahántó-fehéritő és feldolgozó gyár, — ide nem számítva mindenféle ipari vállalat egyéb jelentőségeit egy-egy községre. Hála az egri főképtalannak, amely a gyár felállításának alapföltételét megadta háromszáz hold fűztermő területtel, amelyet a község haladása és emelése céljából, kiszakítva gazdaságából szívesen bocsájtott a felállítandó gyár rendelkezésére. A főképtalan ezen intézkedésével négy-ötszáz családnak nyújtott téli keresetet s emellett ugyanannyi magyar szívet, ugyanannyi munkás kezét és szintisza magyar polgárt tartott meg a hazai földnek Forró köszönet és hála nemes gondolkodásukért, mellyel immár gyors egymásutánban harmadszor mutatta meg, hogyan lehet és kell az alkalmat tényezőknél a községek fejlődésén ez a szociális bajok gyógyításán munkálkodni. Megmutatta akkor, mikor egy hatalmas bérletet adott kisgazdáinknak, amelylyel legelő hiány miatt azelőtt igazán silány állattenyésztésünk nemsokára versenyezni fog a Hortobágygal. Megmutatta azután, mikor a földet turó földműveseinknek megint egy újabb tiszaparti östermő gazdaságot adott bérletbe s ezzel nagymértékben segítette megélhetésükön.

*

Ezek voltak a jelentősebb mozzanatok Polgár község pár év alatti fejlődésében. Háls mindazoknak, akik szorgalmukkal és jóakaratu figyelemükkel e fejlődésben közre munkáltak és a jövőben is készek ezt az elhagyatott községet kulturális és gazdasági fejlődésében támogatni. A már-már megvalósulni készülő Tisza áthidalása még a vágyunk, — ez fog nekünk sok olyat meghozni, amiről atyáink álmodni sem mertek — s ezzel akarjuk majd a fejlődés stádiumában a letűnt évtizedek mulasztásait pótolni.

Igy lesz ebből az igazán elmaradt óriási községből lassanként Szabolcsvármegye egyik legvirágzóbb empóriumuma. Mi adjuk a szorgalmat, az illetékes tényezőktől pedig kérjük a jóakaratot . . .

*

Ma még csak az egyvonalu irkánál vagyunk . . .

Bánkóv K.

Egy 13—14 éves fiu
e lap kihordására
kerestetik.

Pehelykönnyű
elegáns.

Tartósabb
mint bőr.

Berson
gummitasakok
előnyeiről
mindenki meg van győződve

Mozgalmas téli hét Vencsellőn.

Vencsellő, 1912. dec. 3.

Megszoktuk, valahányszor a faluról beszélnek, majd a feneketlen sár, majd a mérhetetlen por miatt esik sok zokszó. A falusi élet kelleme, szépsége legtöbbször csak az érzékeny lelkeket kapja meg. Mély csendjével, szent nyugalomával balsamként hat a szívre. A feszült idegek megpihennek, a fáradt agy visszanyeri rugékonyságát, frissességét. A város beteg embere a falun keres gyógyulást.

A falusi silentium azért még sem ment a mozgalmaktól, Nem értem az apróbb eseményeket, melyek a falun futótűzként terjednek tova, hanem a szellemi hullámzásokat, melyek eredő forrása a város. A városban kiforrt, leszűrt gondolathullámok átsapnak a határon, mozgásba hozzák a falu szellemi világát. Így a falusi élet belekapcsolódik a kultúra, a haladás véget nem érő láncába. Szerencsés község, ha az új fuvalom által hajtott csónokot arra hivatott kormányosok irányítják. Ellenben könnyen zátonyra jut, megfeneklik a legjobb terv, ha uratlanul siklik tova a lélekvesztő.

A haladás, a jobbra törekvés kézzel fogható jeleit szolgáltatja Vencsellő egyik téli hete, melyet a szív és az értelem hetének szeretnék nevezni. A szív hetének, mert egy finom, mély érzésű, eszmékben gazdag szívnek kiáradása volt. Gróf Dessewffy Miklósné a veocsellői kath. iskolák 300 növendékének szerzett örömet. Ruha, édességféle került ki abból a kézből, melyről a sz. írás azt mondja, ne tudja a bal, mit cselekszik a jobb. A régi annáleksek szerint Dessewffy János, hétszemélyes tábla elnöke 13 szegényt ruházott fel. A szép szgkást kegyelmes hagyományként gyakorolják az utódok, amidőn nemes szívök sugalmát követve, megnyitják erszényeiket a szegények számára. Ime egy jelenség a krisztusi életfelfogásból.

* * *

Friedmann S. Sándor

cipőáruháza Nyiregyházán a legújabb amerikai és francia tavaszi

cipőkülönlegességek megérkeztek.

Telefon 211.

32—52—35

Telefon 211.

Szabolcsvármegye szabályrendelete egy új intézményt létesített Vencsellőn. Vállvetett munkával megalakult az önkéntes tűzoltó egyesület. Egy adag előítéletet kellett leküldeni, míg az eszmé testet ölthetett. De hogy a trójai falovat sikerült becsempészni, az ellenzők elhallgattak. Meghódoltak a szükséglet előtt. A község értelmes, tisztességes vezetői egymásután léptek be mint pártoló tagok, a fiatalság pedig szorgalmasan piugálta nevét a kötelezvény alá.

Az életre való eszmének újabb tápot ad az a kedves hír, hogy Dassewffy Miklós gróf az eszme erkölcsi és jelentős anyagi támogatására sietett, ezzel dokumentálta az ügy jelentőségét.

Igy kapta meg derék jegyzőnk a satisfaciót, hogy negyedszázadon át tartó noszogatások után végre meglátjuk Vencsellőn a fehér hollót, az első vencsellői önkéntes tűzoltók teljes felszereléssel.

A noszogatásról jut eszembe, hogy itt is tologatjuk a kultúra nyikorgó szekereit. Mindig azt halljuk fülünkbe kiabálni; mi magyarok el vagyunk maradva. Tanítsuk a népet, foglalkozzunk vele. És a sok láрма itt nem talált süket fülekre. A kath. kör közgyűlése egyértelműleg elhatározta hasznos, jó irányú felolvasások tartását. Hogy az érdeklődés annál nagyobb legyen, bevontuk az iskolai énekkart és néhány szavalót.

Az eredmény?

Az eredmény meglepő volt. Zsufolt iskolában tartottuk meg az első nyilvános előadást. A kör elnöke mondott szabad előadást „Boldogfalváról”. Elsorolta a boldog falu intézményeit, lerajzolta becsületes népét, erkölcsét. Leírta, mint emelkedett az egykor szegény falu boldog községek sorába. Mint fogott kezét földes ur, pap, jegyző, tanító, hivatalnok, értelmes nép, hogy a maradiságból, a petrifikált konservativismusból kilépjen és a haladás kínáló eszközeit saját boldogítására fethasználja.

Az izlelítő előadás után remélhetjük, hogy az érdeklődés nőni fog. A gazdasági, közegészségügyi, józan szociális előadások a nép szellemi nivóját pedig emelni fogják.

Sokszor mondják, hogy a kié az ifjúság, azé a jövő. A falusi ifjúságról meg nem hiába regélik, hogy duhaj. Egy kis finomság, szelidség, szóval nevelés ráférne. Ebben teljes igazuk van. Sajnos, legtöbbször a diagnosistól maradunk. Vagy ha szervezünk is ifjúsági egyesületet, rövidesen felmondja a szolgálatot.

Vencsellő kath. ifjúsága Mária kongregációba tömörül. Az istenanya erényeinek szemlélete mellett — akar művelődni. Erjesztő kovás óhajt lenni a pajkos ifjúság között.

Ime mi minden történik a falun a pletykán, a megszóláson, az élet banális szürkeségén kívül. A városi eszmék hódítanak a

falvakban. A jó eszmék építenek, a rosszak rombolnak.

Innét, a távolból kérjük városaink vezetőségét, hogy jó, szép eszmékkel telítsék a lakosságukat, mert a városi szelek szerint fordulnak hol ide, hol oda a falusi szélkakasok is.

Krónikás.

Alapítva 1900. évben.

Gabulya Mihály

ruhafestő, vegytisztító, gőzmosó és plissérozó intézete

Vay Ádám u.13. Bejárat Véső-u. felől.

Fest minden színre és gyászruhákat 24 óra alatt.

Vegyileg tisztít bármilyen ruhákat kifogástalanul.

Gallér és kézelők stb. hófehérre és tükör fényesre mos 5 nap alatt.

Plisséroz 3 óra alatt.

Midőn szíves megbizásait kérem, vagyok mély tisztelettel

Gabulya Mihály.

33-13-8 Telefon 248. sz.

Ezüst éremmel és diszoklevéllel kitüntetve.

Női típus.

A női természet valóságos megoldhatatlan problema. Kihatásaiban az egyoldalú gondolkodás szerint szimpla, mégis kifürkészhetetlen. Egyszer meztelen karokkal megostromolja a Bastill-t, máskor bélpoklosokat dédélget a kumanovói kórház járvány osztályában. Csejthe várában ártatlan gyermekek sikongásában gyönyörködik, a legdrágább bölcső fölött pedig egész szeretetével kimerül magzatja gondozásában.

A társadalmi eligazodás modernebb mozgalmában a női nem elégedetlen, követelőleg lép fel, bizonyos még eléggé nem poentirozott szükségletek kielégítését sürgeti, mely tapogatózásokkal szemben nem akarunk állást foglalni, csak azt hangsúlyozzuk, hogy amint a vas Lombardia vaskoronájában, a mirtusz a menyasszony koszorújában nyer eszményi értéket, úgy a nő is csak abba a környezetbe beállítva lehet nagy, melyet családi szentélynek mond a cikornyás frazeologia. Igaza van Madách-nak: a nő, ha egyszer ki van ragadva kijelölt köréből és okoskodva akarja elemezni mindazt, amit csak éreznie kellene, ki esik szerepéből és torzalakká vedlik át.

Bessenyei György, a testőr írónak van két nőalakja Laisz és Szidalisz, kik erköl-

csileg és társadalmilag roppant makaesok. Tanulnak, bölcselkednek, gondolataik vannak az élet fájdalmairól s óh Istenem — nem akarnak férjhez menni, pedig csinosak. A szerelem előttük gyöngeség s ők erősek akarnak lenni, de ez nagyon komikusan áll nekik, nem bírják sokáig s midőn megjelenik a kérő, hirtelen szegre akasztják az eiveket s olyan boldog anyák lesznek, hogy még... Ugy bizony. A lányoskodás az egész világon a bölcső körül forgolódik, szerelem az evezőjük, főkötő a kikötőjük...

Moliere Precieus szalonjában tudós nők filozofálnak. Így csevegnek: „csupán eszményi állagot veszünk be

s a külleges állagot számkiűzzük”, Arisztotelesz, Plátó, Epikur rendszerét, a parányok elvét, az ösanyag-tant vitatják, csak azt a férfit ölelik meg, aki görögül tud, csodálkoznak azon, hogy bukhatik föl a felszolgáló inas, „ki a súly-egyennek elvét már tanulta.” Még a jegyzőt is ráakarják venni, hogy forint helyett talentumot és minát mondjon és a napokat Idusok szerint számítsa. A Mary szolgálatot elkergetik, mert 30 lecke után is olyan rusztikus kitételekkel kinozza a háziasszonyt, melyeket az akadémia tilt, nem tud „hajtogatni”, minden mondata pleonazmus vagy kakofonia s e mondataitól: „ne szóljon a tyuk a kakas előtt” vagy, „férfi kell ide, nem prédikálás” az egész ház migrént kap.

A házasságról így beszélnek:

„Miért akarsz a férfi rabja lenni?

A filozofiával köss frigyot,

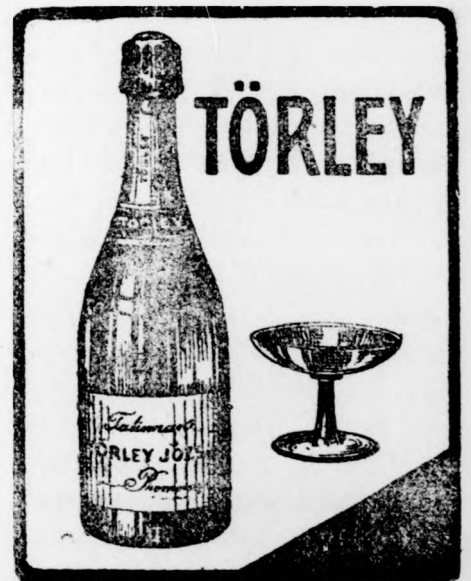
Mely minden emberin felülemel.

S uralkodó hatalmat ad az észnek.”

Egy egészséges típusa van az ál-esprit e világának, Henriette, ki rácafol az egész elméletre és mosolyogva mutatja meg a helyes irányt, mert nem bölcselkedik, hanem konty alá kerül. Gratulálunk neki.

Az ilyen tudós nők típusa nem e világba való. Akiknek szerelem az evezője, főkötő a kikötője, azok siessenek a kikötő felé s azon bölcselkedjenek, hogy lehetne minél boldogabbá tenni azt a sok férfit, akik legjobban feleségük boldogságán örvendeznek.

Castell.

39-10-9

Tiszaberczeli téglá és cserépfedőgyár

34-?-23

bármely mennyiségben szállít a nyiregyházi kisvasut bármely állomására, körkemencéjében égetett **kitűnő minőségű**

I. oszt. téglát és sima, hódfarku cserepet.

Áraink a nyiregyházi téglagyárak áraival egyezők 1912. január 1-től kezdve április hó végéig a kisvasutak szállítási díj-kezdőmánya a vevőkönzéség javára is szolgál. Előjegyzéseket elfogadta

Szabolcsi Közgazdasági Takarékpénztár r. t. Bethlen-utca 5. sz. és a Tiszaberczeli Téglagyár.

*Nagy vidéken mestere ő
Gyepnek és kutyának,
Miért is a kutyák reá
Méltán ugatnának.*

*Tehát ott az elmúlt nyáron
A kutyák közt baj volt,
Mert a község területén
Vesztett eb csatangolt.
Lett erre irtóháború,
Kutyák pusztítása,
A gyepmester napról-napra
Kutyák sirját ássa.*

*Gondolja is a cigány, hogy:
„Hej nem oda Buda!
Hisz a sirásástól rólam
Lerongyolt a ruha.“
Azért mit tett? Gondolt egyet,
Merészet és nagyot
Es az előljáróshoz
Imigy folyamodott:*

*„Minthogy Rakamazon nagy a
Kutya-halandóság,
S a sirásást és földelést
Karjaim nem bírják:
Ilyen sok munkáért kérek
Vagy kácsát, vagy tyúkot,
Vagy a mai divat szerint
Családi pótléket.*

Hortolányi Antal.

444 szám 1912. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 103. §-értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti ker. váltó kir. törvényszéknek 1912 év 132992 számú végzése következtében Dr. Bródy Félix ügyvéd által képviselt Sugár Armin javára 553 K 87 f. s jár erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1592 koronára becsült következő ingóságok, u. m. magyar férfikabátok stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a budapesti ker. váltó kir. törvényszék 1912-ik évi 132992 végzése folytán 553 K 87 fill. tökekövetelés és járulékaik és eddig bíróságon már megállapított költségek erejéig, Büdszentmihályon az alperes bolt-helyiségében leendő megtartására 1912. évi december hó 12-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX.

t.-c. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Tiszalökön, 1912. évi december hó 1 napján.

Szücsy Béla

kir. bir. végrehajtó.

2175 v. szám. 1912.

Arverési hirdetmény.

Alulirott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nyiregyházi kir. törvényszék 12054/912 P számú végzése által Herceg Lajos ujtéhtői lakos végrehajtató javára 1875 korona tőke, ennek 912 év szeptember hó 15 napjától számítandó 6 százalékos kamatai és 9 K 70 t. hird. díjjal eddig összesen 129 K 60 f. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróságon felülfoglalt és 1012 K 40 fillérre becsült boltberendezés fűszer és üvegárukából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a nyiregyházi kir. járásbíróságnak 912 V 1949 számú kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínén, vagyis Ujtéhtón, az adósok boltjában leendő eszközzésére 1912 év december hó 17-ik napjának délelőtti 8 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nyiregyházán, 1912. évi november 24 napján.

Oláh Gyula

kir. bir. végrehajtó.

2004. v. szám 1912.

Arverési hirdetmény.

Alulirott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bpesti IV. ker. kir. járásbíróság 912. Sp. II. 1464 számú végzése által Grünwald Lípót bpesti cég végrehajtató javára 611 korona 92 fillér tőke, ennek 1912 év január hó 18 napjától számítandó 5 % kamatai és 11 korona 70 fill. hird. díjjal eddig összesen 100 kor. 42. fill. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróságon lefoglalt és 980 koronára becsült boltberendezés, áruasztal, rőfösárúk stb. álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a nyiregyházi kir. járásbíróságnak 1912 V 1543/2 számú kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínén vagyis Nyiregyházán, alperes zöldségtéri üzletében leendő eszközzésére 1912. évi december hó 11-ik napjának délután 2 és fél órája határidőül

kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nyiregyházán, 1912. évi november hó 24 napján.

Oláh Gyula

kir. bir. végrehajtó.

505/1912. végreh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a tiszalöki kir. járásbíróságnak 1912. Sp. 335 sz. végzése következtében Dr. Bródy Zoltán ügyvéd által képviselt Goldmann Albert javára 300 K. s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1360 kor. 50 fillérre becsült következő ingóságok u. m. magyar férfikabátok stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a tiszalöki kir. járásbíróság 1912. évi Sp. 33/51 számú végzése folytán 300 K tökekövetelés, és eddig bíróságon már megállapított költségek erejéig Tiszalökön, az alperes bolt-helyiségében leendő megtartására 1912. évi december hó 9-ik napjának délelőtti fél 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107 és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén a becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120 §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Tiszalökön, 1912. nov. 28.

Szücsy Béla,

kir. bir. végrehajtó.

414 1912 végrh szám.

Arverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nyiregyházi kir. törvényszéknek 1912 6.10657,10941 számú végzése következtében Dr. Bródy Zoltán ügyvéd által képviselt Weinberger és Klein javára 200 és 200 K s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1307 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m. kü-

lőnféle kázi-butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a nyireggházai kir. törvényszék 1912 ik évi P 10657, 10941 számú végzése folytán 200 és 200 kor. tőkekövetelés és eddig bírólággal már megállapított költségek erejéig Tiszalökön az alperes lakásán leendő megtartására 1912 évi december hó 12-ik napjának délelőtti fél 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 évi LX t.-c. 107 és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881 évi LX t.-c. 120 § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Tiszalökön, 1912. dec. 1.

Szücsy Béla,
kir. bir. végrehajtó.

Mit

főz ma? Ez a háziasszony legnagyobb gondja. A legügyesebb házi asszony is gyakran zavarba jön ennél a kérdésnél. Ilyenkor jó ha kéznél van a „Háztartás Könyvtára,” de hasznos akkor is, ha meg akarom tudni, hogy mit is

főztek

olyat, ami izletes, olcsó és egészséges. A Háztartás Könyvtára most megjelent 20 pompás kötetét mindenki ingyen kapja meg, aki legalább félévre hat koronával előfizet a „Háztartásra” Ne halassza

holnapra

a magyar asszonyok e kiváló közlönyének a megrendelését, hanem még ma kérjen ingyenes mutatványszámot a „Háztartás” kiadóhivatalától, Budapest, VI., Eötvös-u. 36.

Kovács Gyula

mübutorgyáros
DEBRECZEN,
butorcsarnokát Hu-
nyadi-u. 17. sz. alól

a Csapó- és Piac-utca sarokra

(Takarék és Hitel-
intézet Részvény-
társaság első eme-
letére) helyezte át.

16-52-35

FIGYELEM!

A debreczeni rézműves és
kutfuró vállalat hétfőn a
vásáron kirakodik. **===**

Arusit rézüstöket, üstházakat és faze-
kakat. Vásárol ócska rezet. Rendelést felvesz.

Található Pacsirta-utczán a kékedényesek között.

Nyiregyháza legna- gyobb választéku butoráruháza

Alapítva 1903. — Pazonyi-utca 10.

Üzletemet kibővítése alkalmával teljesen ujonnan a legdivatosabb kivitelű butorokkal berendeztem a fővárosi minta szerint. Állandóan raktáron tartok fényezett kőris, cseresznye, jávor, paliszánder, mahagoni és más különféle anyagokból készült részben saját készítményű háló, ebédli, uri és női szalon berendezéseket, vas, félrész és egész réz háló- és vendégszoba berendezéseket, ugyszintén egyszerűbb, de jó kivitelű matt butorokat (tömör fából is) stb. stb. itt fel nem sorolható, de raktáron levő különféle butorokat is **utólérhetetlen olcsó árban árusítok.**

Üzletem szombaton és izr. ünnepnapokon zárva.

Tisztelettel:

Raktáron állandóan 200 különféle lak-
berendezés található.

GLÜCK JENŐ.

14-52-38

Szenved Ön? Bántja a köszvény? Fáj a feje, vagy a foga? Vannak-e fájdalmi a karokban, vagy a lábszárakban? Fáj-e a dereka, vagy a háta? — Akkor próbálja meg a világhírű

Oroszlán menthol- sósorszeszt

a háziszerek királyát, mely erősebb és hatásosabb, mint bármely más sósorszesz-készítmény. Egy eredeti üveg ára csak: **44 fillér.** Nagy üveg 1-10 kor., óriási üveg 2-20 koronába kerül minden gyógyszer-tárban vagy üzletben. — Főelárusítás:

Nagy Kálmán gyógyszer-tárában Nyiregyházán.

24-52-31

Minden jó gazdasszony
 ☞ próbálja meg a ☞
HOFFMANN-féle
 ☞ pörkölt kávét. ☞

27-?-3

Szőlősgazdák és szőlőtelepítők figyelmébe!

AKI szőlőjét újra akarja telepi-
 píteni,

AKI szőlőoltványt akar ren-
 delni,

AKI gyümölcsfát, rózsafát óhajt
 ültetni —

kérjen oktató díszárjegyzéket az alábbi címtől
Transylvania Szőlőtelepítő Vállalat

Maros-Vásárhely,

Dr. Gecse Dániel-utca 39. szám.

42-29-9

Tiszta agyagból készült szép és jó
cserép, fali téglá
 és legszebb

nyersfalazati téglá

és Gyári KÉMÉNY-TÉGLÁK

csak a 17-52-35

Karczagi

Agyagiparnál,

Karczagon szereshető be, hol
 egyes waggonrakományok is
 megrendelhetők.

„NIGRIN“

a legjobb czipókrém az egész világon!

Az eddigi világhírű wiksnek
 vitriolnélküli gyártása.

ST. FERNOLENDT, WIEN III.

cs. és kir. udvari szállító. — 80 éves gyári fenállás.

21-88-84

Borbély Sámuel, Nyiregyháza.

Villanyvilágítási berendezéseket, elvállal olcsón és teljes jótállás mellett
 villanyvilágítási felszereléseket, **HERSKOVITS GYULA**
 valamint magántelefon és 72-13-7 elektrotechnikai vállalata
 villanycsengőbevezetéseket Nyiregyháza, — Széchenyi-tér.
 Mérnöki látogatás és költségvetés díjtalan. Csillárok és égőtestek raktáron,

Butor!

a legegyszerűbbtől a legválasztékosabb iz-
 lésűig mindenféle fából. Kész menyasszonyi
 berendezések, valamint külön szobák, vagy
 egyes darabok szolid ár és pontos kiszol-
 gálás mellett a legmegbízhatóbban kaphatók

Lefkovits Zsigmond

butorraktárában

Nyiregyházán, Kossuth Lajos-tér

(törvénszéki palota mellett.)

26-52-67

Hirdetések

jutányos árban felvételnek

e lap kiadóhivatalában.